

Elf jaar broedvogels monitoren in het Meridiaanpark, Almere Buiten

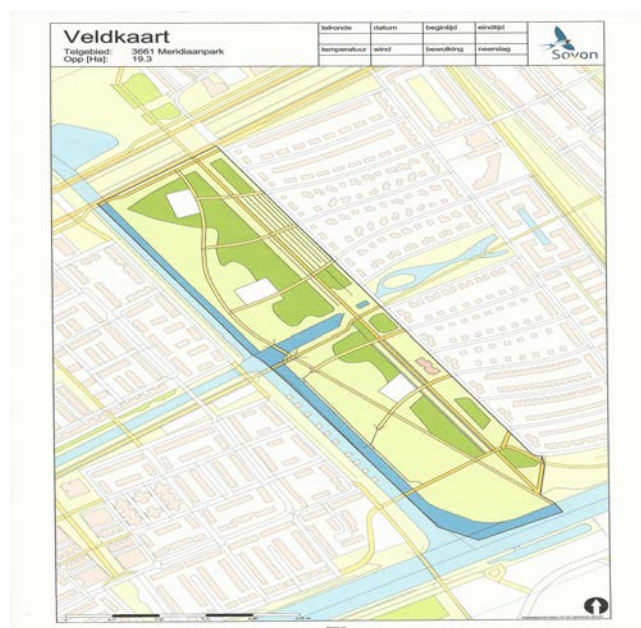
Ed ter Laak

In 2005 ben ik begonnen met de monitoring van de broedvogels van het Meridiaanpark in Almere Buiten. Dit artikel vat de bevindingen van 11 jaar monitoring samen. De jaarverslagen tot en met 2012 zijn verschenen in 'de Grauwe gans'. Vanaf 2013 staan de verslagen op de website van de Vogel- en Natuurwacht Flevoland onder 'Werkgroepen' en dan 'Tellingen' en 'BMP-tellingen'. Deze activiteit valt onder het "Broedvogel Monitoring Project – Alle broedvogels" (BMP-A) van Sovon Vogelonderzoek Nederland. De werkwijze is beschreven in de "Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek" (2011).

Meridiaanpark: populieren van een van de kwadranten en bosschages

Het Meridiaanpark is één van de ongeveer 1.000 proefvlakken in Nederland die door vrijwilligers worden gemonitord. Door de vaste werkwijze is het onderzoek sterk gestandaardiseerd en zijn de resultaten van al die proefvakken goed vergelijkbaar. Monitoren betekent hier het volgen in de tijd van aantallen vogels die (mogelijk) broeden. Als resultaat worden aantallen territoria bepaald van elke soort in zo'n proefvak. De gegevens van alle proefvlakken worden via SOVON door het Centraal Bureau voor de Statistiek bewerkt. Zo worden trends vastgesteld: gaan bepaalde soorten in Nederland voor- of achteruit en geldt dat voor alle biotopen. Deze gegevens worden uiteindelijk gebruikt voor beleid dat moet

leiden tot beschermingsmaatregelen. Monitoren is iets anders dan inventariseren. Bij inventariseren is het de bedoeling dat een gebied zo volledig mogelijk op broedvogels wordt onderzocht. De handleiding voor het monitoren geeft per vogelsoort gedetailleerde voorschriften, zoals datumgrenzen waarbinnen een waarneming geldig is en hoeveel waarnemingen er nodig zijn om van een territorium te kunnen spreken (om de kans op bv. zingende doortrekkers zo klein mogelijk te maken). Voor bepaalde soorten is slechts één waarneming voldoende om van een territorium te kunnen spreken. De waarnemer heeft dan vaak wel de indruk of een territorium daadwerkelijk een broedgeval geweest is of niet. Het is belangrijk om een proefvlak zo lang mogelijk te onderzoeken, in ieder geval liefst een aantal jaren. Want uit een waarnemingsperiode van slechts één jaar kan natuurlijk niet opgemaakt worden of een soort in een bepaald gebied voor- of achteruitgaat. Hoe meer jaren een proefvlak gemonitord wordt, hoe waardevoller de gegevens worden.

Het bloemrijke grasland in de winter

Het Meridiaanpark

Het Meridiaanpark ligt in Almere Buiten. Het kan beschouwd worden als onderdeel van een ecologische verbindingzone dwars door Almere Buiten. Het verbindt namelijk het boscomplex Buitenhout aan de zuidkant van Almere Buiten via de gehele Meridiaan (die loopt van de Lage Vaart tot aan de Buitenring) met het Oostvaardersbos dat aansluit op de Oostvaardersplassen.

Het park is in 1996 aangelegd, gelijk met de aanleg van de Regenboogbuurt, die destijds de meest oostelijke woonwijk van Almere was. Het park meet ca 875 x 195 meter en is dus ca 17 ha groot. De langgerekte ligging loopt van noordwest naar zuidoost. Het ligt aan de zuidwestkant van de Regenboogbuurt en wordt begrensd door de Paletlaan, Lage Vaart, Fluittocht (een zijtak van de Lage Vaart) en de Evenaar, een belangrijke weg door Almere Buiten. De Fluittocht vormt halverwege het park een inham die het park in twee ongeveer even grote delen verdeelt.

Parallel aan de Paletlaan loopt op ca 40 meter afstand door het park een recht fietspad, het Derkinderenpad. In de strook tussen deze twee wegen zijn vier bestanden met dicht bos van de oorspronkelijke boomaanplant (van ver vóór 1996) aanvankelijk gespaard gebleven. Drie van de vier bestanden zijn in 2011 gekapt vooral vanwege overlast door de pluizende populieren. De plekken zijn

daarna herbeplant met meer duurzame soorten bomen. De rest van de oorspronkelijke boomaanplant is uitgedund tot losstaande bomen en bomenrijen. Deze oorspronkelijke boomaanplant maakte deel uit van “de groene vingers” die Almere inlopen; het hele park maakt daar nu deel van uit. In deze strook ligt een kinderdagverblijf met parkeergelegenheid en speeltoestellen. In het meest zuidelijke deel van de strook zijn nog enkele plekken met speeltoestellen.

Aan de zuidwestkant van het Derkinderenpad is het park over de gehele lengte in 1996 voor globaal de helft beplant met bomen. In 2005 waren dit dichte bosschages, die uiteraard in 2015 tot hogere boomgroepen ontwikkeld zijn. Er zijn weinig struiken in het park. De zuidwestelijke grens van deze aanplant loopt grillig over de gehele lengte van het park. Zo blijft er een grillig gevormde andere helft over dat grenst aan de Fluittocht aan de zuidwestkant; dit deel is ingezaaid met een bloemenmengsel waardoorheen echter steeds meer riet groeit dat een steeds grotere oppervlakte bedekt. In de zomer wordt deze vegetatie meer dan manshoog. Tussen dit bloemrijke grasland en de bosschages wordt een wandelpad steeds open gemaaid. In september wordt deze kruiden-riet-vegetatie gemaaid en afgevoerd, zodat een kale ‘weide’ overblijft.

De gazons aan de randen van het park aan de Evenaar en de Paletlaan worden in het zomerhalfjaar frequent gemaaid.

Een deel van de zuidelijke helft van het park dat grenst aan de Fluittocht bestaat uit een rietmoeras van 325 x 30 meter. Het riet is voor het eerst (voor de helft) gemaaid eind 2008. Elk jaar wordt de helft gemaaid, het ene jaar de ene helft, het volgend jaar de andere helft.

De overige oevers in het park hebben een smalle rietkraag van ca 1 meter breed. Ook hiervan wordt elk jaar (ruim) de helft altemnerend gemaaid, zodat er in het voorjaar volop plekken zijn met oud riet. Over de gehele lengte van het park loopt een verhard voetpad door de kruidenvegetatie dat alleen in het noorden door de bosschages voert.

In dit deel zijn drie kwadranten van ca 40 x 40 meter aangelegd met een regelmatige beplanting van ca 8 x 8 populieren (dus ca 64 per kwadrant); in 2005 - 2006 zijn deze plekken voor de helft uitgedund.

Es en zomereik zijn de belangrijkste boomsoorten. Verder komen soorten voor als Kastanje, Hazelaar, walnoot, populier. Er zijn vrijwel geen naaldbomen.

Het park wordt uiteraard recreatief gebruikt door wandelaars, fietsers, kinderen en mensen die hun hond(en) uitlaten.

Het beheer van het Meridiaanpark

Naast de hierboven vermelde werkzaamheden en het normale onderhoud aan de bosschages, zijn er de volgende ingrepen geweest.

Het bloemrijke grasland is in 2005 na het broedseizoen gemaaid. In 2006, 2007 en 2008 is het grasland echter in mei-juni gemaaid. In de jaren daarna steeds in september. Sinds 2013 worden kleine delen (‘horsten’) niet gemaaid om in het voorjaar oude vegetatie voor broedvogels te hebben en om een klein deel van de overwinterende insecten te sparen. Deze delen hebben elk jaar een andere plaats, zodat overal de begroeiing na maximaal twee groeiseizoenen gemaaid wordt. Door de betere uitgangspositie voor de opbouw van het insectenleven is er een grotere beschikbaarheid van voedsel voor de broedvogels.

In 2014 is de Fluittocht gebaggerd. Tegen toezeggingen in duurden deze werkzaamheden tot ver in de broedtijd, waarbij een grote verstoring in het rietland is opgetreden.

De Reuzenberenklauw die vrijwel alleen maar in het zuidelijk deel van het park voorkomt, is vanaf 2009 uitgestoken, maar keerde steeds weer terug en breidde zelfs uit tot flinke delen van het grasland. In 2011 en 2012 zijn deze plekken frequent gemaaid. Het maaien hielp ook niet veel om de soort terug te dringen. En er zitten veel zaden in de grond, waardoor er steeds weer planten opkomen. In 2015 zijn deze delen frequent omgeploegd als experimentele bestrijdingsmethode, waardoor het areaal aan bloemrijk grasland dat jaar kleiner was dan andere jaren.

In 2006 maakte de gemeente Almere plannen bekend die er o.a. in voorzagen om enkele flatgebouwen te bouwen in het park. Door grootschalige protesten vanuit de bevolking zijn deze plannen verlaten.

Werkwijze

Elk jaar tussen half februari en half juli werd het park ca 10 maal in de vroege ochtend, startend voor zonsopgang, en twee maal 's nachts bezocht. Tijdens een bezoek werden op een veldkaart alle territoria genoteerd, d.w.z. elke vogel die volgens de criteria van de handleiding een broedvogel zou kunnen zijn. In veel gevallen is zang zo'n criterium. Thuis werden al deze gegevens op soortkaarten overgezet (voor elke vogelsoort één soortkaart).

Aan het eind van het seizoen werd het aantal territoria bepaald, waarbij zo veel mogelijk waarnemingen (bezoekdata) in zo weinig mogelijk territoria gebracht moesten worden.

Het overbrengen van de gegevens op soortkaarten kan sinds 2007 online gebeuren. Na afloop van het laatste bezoek bepaalt de computer dan het aantal territoria van elke soort (autoclustering).

Resultaten

Zie Tabel 1 voor een overzicht van alle territoria.

Het aantal soorten waarvan een territorium is vastgesteld ligt tussen de 29 en 37 en is gemiddeld 33.

Het aantal territoria ligt tussen de 125 en 158 en is gemiddeld 144.

Invloed van de leeftijd van het park op de soortensamenstelling

In de 11 jaar dat het park gemonitord wordt, heeft het park zich ontwikkeld van een jonge aanplant tot een minder jong bos. Dit weerspiegelt zich in de veranderende lijst van soorten broedvogels.

Soorten van lage begroeiingen, met name struiken en lage bomen, zoals de Fitis, zijn verdwenen (van 14 naar 0 territoria) of sterk afgenomen, zoals de Tuinfluiter (van 9 naar 1 - 2 territoria). Toen in 2012 de drie verjongde bosvakken aan de Paletlaan begonnen uit te groeien tot een struikvormig landschap na de kap van de populieren een jaar eerder, waren alle drie de territoria van de Fitis in elk van die drie bosvakken gelegen en in twee ervan was een territorium van de Tuinfluiter die elders in het park een derde territorium had. Dit ging ten koste van de Vink die maar twee territoria had. Daarentegen verschijnen soorten van hoger opgaand hout of oudere bomen. De Appelvink verscheen pas de laatste twee jaar met steeds één territorium en de Boomkruiper het laatste jaar met één territorium.

Het gedeeltelijk gemaaide rietveld in de winter

Vogels van het bloemrijke grasland en rietland

Het park huisvest enkele soorten van ruigteterreinen buiten de bebouwde kom, zoals Sprinkhaanzanger, Grasmus en Bosrietzanger. De Sprinkhaanzanger heeft, afgezien van 2005 met drie territoria, hooguit één territorium en zelfs dat niet elk jaar. De Grasmus was aanvankelijk goed vertegenwoordigd met 9 territoria. Door het in mei-juni maaien van het bloemrijke grasland in de jaren 2006 tot en met 2008 zijn veel broedsels vernietigd. Bovendien wordt voor deze soort de langzamerhand abrupte overgang van bloemrijk grasland naar de ouder wordende bomen minder aantrekkelijk, omdat er te weinig struiken staan. De toenemende rietvegetaties in het bloemrijke grasland is voor beide soorten ook een nadelige factor. In 2015 is van gemeentewege de Reuzenberenklauw bestreden door grote oppervlakten bloemrijk grasland regelmatig om te spitten. Dit heeft ertoe geleid dat de Grasmus zelfs niet meer in het park is waargenomen. De Bosrietzanger heeft een voorkeur voor het bloemrijke grasland, maar kan ook in rietvegetatie broeden. Deze soort heeft zich alle jaren goed kunnen handhaven en kan zich bovendien snel herstellen na een slecht seizoen. De soort profiteert van de horsten in het bloemrijke grasland. Dit zijn niet gemaaide 'eilandjes' in het grasland die in het voorjaar kennelijk heel aantrekkelijk zijn. In vrijwel alle horsten die sinds 2014 in het voorjaar zijn blijven staan, was een territorium van de Bosrietzanger. In 2014 waren dat 5 van de 5 horsten en in 2015 5 van de 7 horsten. Het in 2015 ontbreken van de Grasmus en het op peil blijven van de Bosrietzanger ligt ook in lijn met berichten dat de Bosrietzanger algemener was dan in andere jaren en de Grasmus daarentegen juist minder algemeen. Dit zou te maken kunnen hebben met de klimatologische omstandigheden in het overwinteringsgebied in Afrika, die van invloed zijn op de overlevingskansen.

Het park heeft enkele soorten zangvogels van moerassen. De Blauwborst heeft 1 - 3 territoria, de Rietgors 2 - 3, maar deze laatste was afwezig in 2015. Een mogelijke oorzaak is de grote verstoring die in het rietland plaatsvond in 2014. Opvallend is het grote aantal Kleine karekieten met 14 - 28 territoria; de tendens is echter dalend. De territoria liggen soms slechts enkele meters van elkaar verwijderd. De dip van 2008 is mogelijk veroorzaakt doordat in het rietveld te veel ruigte is gaan groeien. Door steeds de helft te maaien sinds najaar 2008 is riet meer dominant geworden wat voor de Kleine karekiet gunstig is. De dips in 2011 en 2013 zijn mogelijk veroorzaakt door de slechte rietgroei in dat voorjaar. De Rietzanger heeft slechts in twee jaren territoria gehad. Een mogelijke oorzaak is het vrijwel ontbreken van struiken in de rietvegetatie.

Soorten van de Rode lijst

Er zijn ook enkele Rode Lijst soorten. De Spotvogel begon met drie territoria, maar is de laatste drie jaar niet meer waargenomen. Klimaatverandering wordt als een van de oorzaken van de achteruitgang genoemd. Deze soort schuift op naar het noorden, terwijl de opmars van zijn zuidelijke tegenhanger, de Orpheusspotvogel, niet doorzet. Van de Zomertortel werd in de eerste twee jaar steeds één territorium vastgesteld, maar daarna niet meer. De totale populatie van deze soort holt niet alleen in Nederland, maar ook in de rest van Europa achteruit. Gelukkig is de Koekoek nog steeds elke lente in en rond het park te horen. De Huismus is ook een Rode Lijst soort, maar van een totaal ander kaliber. De soort is nog steeds heel algemeen in Nederland, maar de populatie is gehalveerd sinds 20 jaar. De laatste jaren heeft deze soort een of enkele territoria bij het kinderdagverblijf, maar ontbrak in 2015.

Ransuil, Groene specht, Nachtegaal en Kneu worden verderop in dit artikel behandeld.

In de directe nabijheid van het park broeden nog enkele soorten van de Rode Lijst. Onder de brug over de Lage Vaart broeden in de meeste jaren Huiszwaluwen; in 2015 werden 32 nesten geteld. Onder enkele van de 10 watervilla's in de Fluittocht broeden elk jaar in totaal ca 5 paren Boerenzwaluwen.

Zicht vanaf het bloemrijke grasland in de winter op een van de kwadranten met populieren en bosschages

Parkvogels

De echte parkvogels zijn er natuurlijk ook. Opvallend is het soms lage aantal Zanglijsters en Heggenmussen. De Zanglijster ontbreekt nogal eens als broedvogel.

De Heggenmus is in de nabijgelegen tuinen veel algemener. Dat geldt wel voor meer soorten, bv. de Merel. De Merel heeft een afnemende tendens in het park. De eerste zes jaar werden gemiddeld bijna 10 territoria genoteerd; de daaropvolgende 5 jaar bijna 8 territoria. Kennelijk zijn tuinen een aantrekkelijker biotoop dan het park. De Roodborst doet het de laatste drie jaar met steeds 4 territoria iets beter dan voorheen. De Winterkoning was aanvankelijk weinig algemeen en ontbrak zelfs in het tweede jaar. Winters met ijsvorming (2005-2006, 2008-2009, 2009-2010, 2010-2011, 2011-2012) doen de populatie van de Winterkoning als echte standvogel afnemen, maar de soort klimt altijd weer uit het dal. De laatste drie broedseizoenen zijn voorafgaan door milde winters: dit weerspiegelt zich door het hoge aantal van 8 territoria in beide laatste jaren.

De Tjiftjaf heeft een stijgende tendens: in de eerste 6 jaar gemiddeld 5,5 territoria, in de daaropvolgende 5 jaar gemiddeld 7,5 territoria, een gevolg van het ouder worden van de bomen. Waar bestanden met grote populieren gekapt zijn in 2011, schoof deze soort op naar aanplant van een jongere datum die intussen oud genoeg was voor deze soort.

De Zwartkop is stabiel met gemiddeld ruim 7 territoria.

Koolmees (4-9 territoria) en Pimpelmees (2-6 territoria), Vink (2-6 territoria) en Groenling (2-6 territoria) broeden ook veel in de nabijgelegen woonwijk. De Koolmees zakte twee keer terug naar 4 territoria. Op 1 maart 2008 waaiden met een storm drie hoge populieren (in één van de bosvakjes aan de Paletlaan) om die al geringd waren om ze te laten afsterven. En in 2011 waren drie van de vier bosvakjes aan de Paletlaan volledig gekapt. Dat heeft de broedmogelijkheden voor deze soort beperkt. De Staartmees is een onregelmatige broedvogel met maximaal één territorium. De Putter is ook een onregelmatige broedvogel in het park, maar die soort kan kolonieachtig optreden, zoals in 2005 toen 5 territoria op korte afstand van elkaar genoteerd konden worden.

De kraaiachtigen Gaai, Zwarte kraai en Ekster doen het goed. De Ekster was in 2015 zelfs uitzonderlijk talrijk met 8 territoria.

De Houtduif wisselt in aantal, maar handhaaft zich goed. De Turkse tortel verscheen in 2006. Vanaf 2008 breidde de soort zich enorm uit in Almere Buiten. Maar het is meer een tuinvogel dan een parkvogel, dus veel meer dan de 1-2 territoria die we bijna elk jaar noteren, zullen het er niet worden. De soort ontbrak zelfs in de afgelopen twee jaar.

De Grote bonte specht heeft eveneens 1-2 territoria, maar niet elk jaar wat kennelijk afhankelijk is van de beschikbaarheid van oude en verzwakte bomen. Deze worden van tijd tot tijd opgeruimd, zodat er minder gelegenheid is voor het hakken van een nestholte.

Watervogels

De aantallen territoria van de watervogels Fuut, Meerkoet en Wilde eend zijn stabiel, ondanks dat de nesten nogal eens verstoord worden door de waterrecreatie. De Krakeend had van 2007 tot en met 2010 steeds één territorium; daarvoor en daarna werden geen geldige waarnemingen gedaan die op een territorium zouden kunnen duiden. In 2007 en 2008 werd de soort met donsjongen gezien. Van de Kuifeend werden vanaf 2008 elk jaar één of enkele territoria vastgesteld. In 2015 werden in juli een vrouw met twee halfwas jongen gezien.

Van de Grauwe gans werden in 2012 en 2015 enkele broedgevallen vastgesteld; er werden oudervogels gezien met net geboren donsjongen. Vanaf 2008 werden wel crèches gezien: verzamelingen van vaak 10 oudervogels met soms wel 160 juvenielen van verschillende leeftijd. De jongen moeten deels andere ouders gehad hebben dan de ca tien uit deze crèche, want de legselgrootte bedraagt maximaal 12 eieren. De ganzen zullen in de ruimere omgeving van het park gebroed hebben, bv. langs de Lage Vaart.

Het Waterhoen is een onregelmatige broedvogel in het park, die vaker tot broeden komt aan de overkant van de Lage Vaart en in het Robijnplantsoen; beide plekken liggen buiten het Meridiaanpark.

Incidentele territoria

De laatste jaren zien we enkele soorten verschijnen die mogelijk broedpogingen hebben ondernomen, maar daar geen succes in hadden of die pogingen waarschijnlijk niet hebben voortgezet. De Sperwer heeft in 2014 een nest met eieren gehad, die enkele weken bebroed zijn. Maar dit legsel is verstoord: de kapotte eischalen lagen onder het nest en de Sperwer was vertrokken. In dat jaar werd ook één keer een lachende Groene specht (Rode Lijst soort) gehoord en gezien, maar daar bleef het bij. Volgens de criteria van de handleiding voldeed deze waarneming aan de vereisten van een territorium. In deze periode werd ook elders in Almere Buiten een Groene specht waargenomen, mogelijk hetzelfde exemplaar. De Ransuil (Rode Lijst soort) werd in 2015 voor het eerst in deze teljaren gezien. Op één ochtend zaten twee exemplaren bij elkaar in een boom; deze waarneming voldeed aan de criteria om van een territorium te kunnen spreken. Op de nachtronde 's avonds op dezelfde dag werden de uilen baltsend waargenomen met hun zachte oegeluid. Daarna werden de uilen niet meer gezien. Als er een succesvol broedgeval geweest zou zijn, zou de verdragende bedelroep van de jongen gehoord moeten zijn.

De Nachtegaal (Rode Lijst soort) werd in 2006 gehoord, maar deze waarneming viel buiten de datumgrenzen om van een territorium te kunnen spreken. In 2009 zong de soort een ochtend wel binnen de datumgrenzen, maar is daarna niet meer gehoord. Ook op 2 mei 2012 heeft een Nachtegaal bijna twee dagen uitbundig gezongen, maar heeft daarna kennelijk een betere plek gevonden om te broeden. Ook deze datum viel net buiten datumgrenzen.

Van de Kneu (Rode Lijst soort) kon drie jaar achter elkaar (2011 - 2013) een territorium genoteerd worden in het bloemrijke grasland. De Witte kwikstaart verscheen in 2015 met twee territoria in dit biotoop.

De toekomst van het park

Nadat de eerste plannen voor een 'opknapbeurt' voor het Meridiaanpark in 2006 zijn gepresenteerd, zijn deze vaak gewijzigd. De geplande flatgebouwen aan de Lage Vaart zijn van tafel. Vervolgens werd de realisatie van nieuwe plannen door de economische crisis steeds weer vooruitgeschoven. Er hebben zich nog geen ondernemers gemeld om het geplande theehuis aan de Lage Vaart te exploiteren, en ook niet om de twee flatgebouwen te realiseren aan de Havenkom, tussen het Meridiaanpark en de spoorbaan. In 2016 lijkt wel een grote opknapbeurt en gedeeltelijke herinrichting van het groen zelf van start te gaan. Hiervoor liggen gedetailleerde plannen klaar. Het gaat om een omvorming waarbij bv. de huidige oude populieren worden verwijderd en worden vervangen door de duurzame Italiaanse populieren. Verder gaat het om herstel van de bomenlaan door de lengteas van het park, en aansluiting van het park op de rest van de Meridiaan dat ten noorden van de spoorlijn ligt, die tevens dient als een zo goed mogelijke completering van de ecologische verbindingzone. Tenslotte gaat het om verdere inrichting en vergroting van de verscheidenheid aan landschappelijke elementen door het plaatsen van heggen en de aanleg van een struiklaag door het hele park. Dit zal de diversiteit aan broedvogels ongetwijfeld ten goede komen. Aldus behoudt het Meridiaanpark naast de recreatieve functie ook zijn natuurwaarden.

Wat de ontwikkeling van de vogelstand betreft, zullen de 'gewone' parkvogels het wel redden en zullen deze ongetwijfeld ontwikkelingen te zien geven. De grote uitdaging is om de soorten van het bloemrijke grasland en het rietland te behouden, want deze soorten zijn geen reguliere parkbewoners. Verder kunnen we de Halsbandparkiet verwachten als broedvogel. Deze invasieve soort (ooit ontsnapt/uitgezet) floreert in de grote steden van de Randstad en breidt zich uit naar de omliggende plaatsen. Tijdens mijn bezoeken aan het park heb ik slechts één keer (12 april 2009) één luid roepend exemplaar waargenomen in het park, maar sindsdien is het wat deze soort betreft, letterlijk stil gebleven. Vroeg of laat zal hij deel uitmaken van de vogelbevolking van het Meridiaanpark.

Tabel 1. Aantal territoria van vogels in 2005 – 2015

Soort	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Fuut	2	3	3	2	4	5	4	3	3	3	4
Grauwe gans	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1
Krakeend	-	-	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Wilde eend	8	8	12	6	7	8	9	10	11	11	11
Soepeend (tamme eend)	-	2	1	-	1	1	1	1	2	1	1
Kuifeend	-	-	-	1	2	1	1	3	1	1	2
Sperwer	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Waterhoen	-	1	1	-	1	1	-	2	-	-	-
Meerkoet	3	7	5	5	7	6	5	5	5	6	5
Houtduif	7	14	9	14	8	12	11	13	6	10	11
Turkse tortel	-	1	2	1	1	1	1	1	2	-	-
Zomertortel	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Koekoek	1	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1
Ransuil	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Groene specht	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Grote bonte specht	-	1	2	1	1	1	-	1	-	-	2
Witte kwikstaart	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Winterkoning	2	-	6	4	3	2	2	4	5	8	8
Heggenmus	3	3	2	3	4	2	-	1	2	3	1
Roodborst	2	3	4	3	3	1	2	2	4	4	4
Nachtegaal	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Blauwborst	3	1	1	1	2	2	2	3	2	2	1
Merel	10	7	9	11	10	11	8	9	6	7	8
Zanglijster	2	1	2	3	-	-	1	-	-	1	2
Sprinkhaanzanger	3	-	-	1	1	1	1	1	-	1	-
Rietzanger	-	-	-	-	3	-	-	-	1	-	-
Bosrietzanger	5	9	7	2	12	7	10	6	8	9	10
Kleine karekiet	26	28	26	18	22	25	19	21	14	20	15
Spotvogel	3	2	2	2	2	-	-	1	-	-	-
Grasmus	9	4	1	-	3	2	4	4	4	4	-
Tuinfluit	9	7	6	5	4	1	1	3	3	1	2
Zwartkop	9	7	7	4	8	7	7	8	7	9	7
Tjiftjaf	6	3	4	5	7	8	7	9	6	8	8
Fitis	14	7	7	6	8	4	4	3	2	-	-
Staartmees	-	1	-	-	-	1	1	1	-	1	1
Pimpelmees	2	4	2	3	3	3	4	5	4	6	5
Koolmees	6	6	8	4	5	6	4	6	9	6	5
Boomkruiper	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Gaai	-	2	1	2	1	1	1	2	2	2	2
Ekster	4	6	5	2	2	3	4	5	4	5	8
Zwarte kraai	3	2	3	5	4	5	3	3	3	3	5
Huismus	-	-	-	-	-	-	3	1	1	2	0
Vink	5	5	4	3	3	4	3	2	6	3	5
Groenling	3	2	3	3	3	5	6	3	3	3	3
Putter	5	-	-	-	-	2	1	1	3	1	0
Kneu	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-
Appelvink	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Rietgors	2	2	2	3	3	2	2	3	3	3	-
Aantal vogelsoorten	29	32	31	31	35	34	33	37	32	34	32
Aantal territoria	158	151	148	125	151	143	134	150	134	148	143